

Art
Restorers
Association

vereniging voor restauratoren en conservatoren

Bericht van de voorzitter

Voorzitter Erick Douwes volgt kritisch de ontwikkelingen, zoals altijd kritisch gevolgd door Secretaris Boellaard.

Zoals in een tussentijds e-mail al was aangegeven; er hebben een paar mutaties plaatsgevonden binnen het bestuur. André Verheij had tijdens de laatste ALV al laten merken het niet eens te zijn met een aantal beleidszaken binnen het bestuur, reden waarom hij zijn functie als penningmeester neerlegde. Kim Muyres heeft toen heldhaftig ter plekke het interim penningmeesterschap op zich genomen. Kennelijk groeide het haar al gauw boven het hoofd en heeft ook zij 'de pijp aan maarten gegeven'. Daarbij moet gezegd worden dat alle overige bestuursleden geen vinger hebben kunnen leggen op de werkelijke oorzaak van beide opzeggingen. Kim heeft zelfs onaangekondigd op het kantoor van de KvK haar bestuursfunctie uitgeschreven. Zij heeft met deze actie het ARA bestuur abrupt in de steek gelaten. Zowel André Verheij als Kim Muyres hebben zich tevens uitgeschreven als lid van onze vereniging. Het bestuur betreurt dat zeer en vraagt zich nog steeds af wat er nou zo onbespreekbaar is geweest.

Hoe het ook zij, momenteel bestaat het bestuur uit voorzitter Erick Douwes, secretaris George Boellaard, bestuurslid Harry van Baaden en notulist Renate Postma. Bij gebrek aan een penningmeester proberen wij gezamenlijk de boekhouding te onderhouden. Tevens stelt het ons teleur dat op de

oproeping voor een penningmeester uit onze eigen gelederen geen enkele reactie is gekomen. Wij begrijpen uiteraard dat een penningmeesterschap niet bepaald een aantrekkelijke functie lijkt. Maar vergeten wordt vaak dat a) penningmeesterschap bij ARA niet een onoverzienbare taak is en b) ook de penningmeester wel degelijk als stem belangrijk is binnen het bestuur. Bij deze doen wij nogmaals een vriendelijke doch dringende beroep op U als leden: **Wie biedt zich aan, al is het maar voorlopig voor een jaar, deze functie op zich te nemen?!!**

Ondanks bovenstaande interne perikelen, heeft het bestuur niet stilgezeten. We zijn haast iedere maand bij elkaar gekomen. De ontwikkelingen binnen restauratorenland zijn van dusdanig groot belang, dat wij ons genoodzaakt zagen daar intensief mee bezig te zijn. Het is jammer dat U als leden daar op de achtergrond relatief weinig van merkt. Een aantal hoofdzaken waar wij mee bezig zijn:

1. Het tripartiet tussen RR, RN en ARA en het zekerstellen van een landelijk onafhankelijk keurmerk binnen onze beroepsgroep
2. Het organiseren van een landelijke restauratorenendag om zowel onze beroepsgroep over deze ontwikkelingen te informeren als onze vereniging naar buiten toe uit te dragen
3. Een hernieuwde strategie ontwikkelen om ARA beter op de kaart te zetten.
4. Interne zaken zoals; bestuursuitbreiding, het opzetten van een landelijk adressenbestand, veel nieuwe aanmeldingen verwerken, contacten onderhouden met zowel het RR als RN, en het werven van nieuwe leden.

Dat een en ander nog niet concreet van de grond lijkt te komen heeft alles te maken met:

- de complexiteit van de huidige ontwikkelingen binnen ons beroepsveld
- het feit dat wij niet amateuristisch en impulsief te werk willen gaan en pas met een degelijke voorbereiding tot actie willen overgaan
- wij met een minimum aan 'menskracht' hieraan moeten werken

Ondertussen is ons ledenbestand gegroeid! Het lijkt erop dat toch druppelsgewijs steeds meer collega's in het veld – óf al een tijdje lid van RN óf tot nog toe nergens lid van – inzien dat 'we' ons aaneen moeten sluiten, willen we nog enige kans maken

een eerlijke bescherming te genieten van het restauratieberoep. Er zijn in de afgelopen periode 3 leden vertrokken uit ARA en er zijn 10 leden bijgekomen. Nog een 4-tal aanmeldingen zijn in verwerking. Al met al hopen wij binnenkort de 60(!) te bereiken. Binnen drie jaar tijd is dat een verdubbeling van het aantal leden! Uiteraard nog steeds een kleine 'speler op de markt', maar toch, er zit beweging in. En ARA zal ook de komende tijd voor een niet onaanzienlijk aantal collega's in beeld komen. Dat is de overtuiging van het bestuur.

Erick Douwes

Het Tripartiet Overleg: een tussenstand

De meeste leden van ARA Nederland hebben opdrachtgevers die ons laten restaureren omdat ze ons vertrouwen. Dat zijn klanten die terugkeren omdat wij al eerder goed werk hebben afgeleverd, of het zijn nieuwe klanten die van anderen gehoord hebben dat wij ons werk goed doen. Zo nu en dan, sporadisch, komt er iemand via het telefoonboek of de website van ARA, of wanneer we daar ingeschreven zijn, via de website van het Restauratoren Register of Restauratoren Nederland. Zolang we voldoende klanten hebben maakt het niet uit hoe die binnenkomen. Maar we zijn boos wanneer we merken dat het werk naar een knoeier gaat, omdat we onze beroepseer hebben.

Vanuit de maatschappij is er een steeds sterkere roep om het kaf van het koren te scheiden en met zekerheid te weten wie wel een vakman/vrouw is en wie niet. In het onroerend erfgoed heeft ook de overheid zich in een initiatief gemengd dat in de monumentenzorg werkzame bedrijven van een keurmerk voorziet. Het is de bedoeling dat de subsidiestroom uiteindelijk in de richting van erkende firma's gaat vloeien en zo de kwaliteit van het restaureren van monumenten bevordert wordt. In de stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg is daartoe een aantal merendeels al bestaande keurmerken en erkenningsregelingen bijeengebracht, met het doel toe te zien op de deugdelijkheid van die regelingen en tegelijkertijd potentiële opdrachtgevers te informeren. Die opdrachtgevers zullen voor een groot gedeelte de Rijksgebouwendienst en de gemeenten zijn, maar wie als particulier of rechtspersoon in de toekomst nog overheidssubsidie wil krijgen, zal niet lang meer om de lijst die de stichting ERM verstrekt heen kunnen.

In de restauratie van roerend erfgoed, meubels, klokken, schilderijen, et cetera, is deze toestand nog lang niet zo vergevorderd. Wel zijn er wat keurmerken op de markt – het registerlidmaatschap van ARA is er een van – maar geen van die erkenningsregelingen heeft vooralsnog de steun van de overheid. Het Restauratoren Register voorziet veruit het beste in een georganiseerd keurmerk, het enige dat ook voldoet aan de wettelijke richtlijnen, maar is qua grootte te bescheiden gebleven om een grote invloed in de markt te zijn. Sinds kort heeft ook Restauratoren Nederland (RN) een eigen erkenningsregeling, namelijk "het restauratorlidmaatschap", maar dat is een gebrekkig keurmerk dat niet voldoet aan de door de overheid (de Nederlandse Mededingingsautoriteit) gestelde eisen. Dat desondanks sommige

overheidsdiensten het "restauratorlidmaatschap" van RN als norm stellen om opdrachten te krijgen, is veeleer gelegen in het feit dat bij de betreffende diensten RN leden op invloedrijke plaatsen werkzaam zijn, dan dat het een oordeel betreft over de kwaliteit van het RN lidmaatschap. Ieder RN lid zou namelijk onderhand kunnen weten dat hun toelatingsprocedure tot dat "restauratorlidmaatschap" een loterij is. En de soms geldende vereiste van het blote lidmaatschap van RN om opdrachten te krijgen, is door veel restauratoren eenvoudig opgelost door RN lid te worden. Dat Restauratoren Nederland de afgelopen jaren sterk gegroeid is, spreekt hierdoor voor zich. Met meer dan zeshonderd leden begint RN zo onderhand wel een factor in de markt te worden.

Vorig jaar is door het Restauratoren Register (RR) een overleg begonnen om de verwarring op de roerend erfgoedmarkt te beëindigen en de verschillende keurmerken in een nieuwe stichting Restauratoren Register onder te brengen. Daartoe werden uitgenodigd onze vereniging ARA Nederland, een van de oprichters van het RR, en de grote speler op de markt, Restauratoren Nederland. Het idee is dat deze drie partijen samen een nieuw register in stellen; het nieuwe Restauratoren Register, dat even goed, maar met meer steun dan voorheen een nationaal keurmerk zal moeten worden. Restauratoren Nederland en ARA zouden bestuursleden voor de nieuwe stichting moeten gaan leveren, maar in het bestuur zullen ook vertegenwoordigers van andere maatschappelijke partijen worden uitgenodigd. Dat bestuur zal dan toe kunnen zien op het tot stand komen van de toelatingseisen tot het register, maar de toepassing van die normen zal onafhankelijk plaatsvinden.

Restauratoren Nederland heeft zich echter aan het begin van dit jaar uit het overleg terug getrokken. De reden die daarvoor genoemd werd, was dat RN eerst haar leden wilde raadplegen over de manier waarop voort gegaan zou worden met de eigen erkenningsregeling, zelfstandig óf onafhankelijk ondergebracht. Dat er tenslotte slechts een ALV kwam waar de RN leden in kunnen stemmen met wat details in de uitvoering van hun eigen toelatingsprocedure tot het 'restauratorlidmaatschap', is de zoveelste belofte die geschonden is door een RN bestuur. Het struikelblok voor RN lijkt dan ook niet bij hun leden te liggen, maar elders. En wel bij het lidmaatschap van RN bij de grote Europese moedervereniging E.C.C.O en de verknoptheid van het RN bestuur met de Opleiding Restauratiekunde van Universiteit van Amsterdam. Het centrale uitgangspunt van E.C.C.O. is dat slechts wie een universitaire opleiding heeft genoten zich restaurator mag noemen, een standpunt dat natúúrlijk door de daartoe in het leven geroepen Opleiding Restauratiekunde gedeeld wordt. En zolang dit standpunt nog leidend beginsel is in de toelatingsprocedure van RN en door dik en dun door haar bestuur en vooral haar voorzitter gesteund wordt, is aansluiting bij een onafhankelijk register dat openstaat voor iedere serieuze restaurator, natuurlijk problematisch. Wel is men bij RN bereid in de eigen toelatingsprocedure uitzonderingen te maken voor restauratoren die een opleiding hebben genoten bij ICN of SRAL, dat wil zeggen vóór 2005. Maar wie een opleiding in de praktijk heeft genoten wordt wantrouwig en streng beoordeeld. Van het laatste soort van leden moet eerst "de attitude" beoordeeld worden...

Ondertussen gaat het Tripartiet voorlopig door als "Bipartiet". Het Restauratoren Register en ARA praten verder met de bedoeling een fundament te leggen, waar in een latere fase, wanneer RN weer bereid is verder te overleggen, op voortgebouwd kan worden. Belangrijk in dat overleg is ondermeer hoe de registerleden van ARA in het nationale register opgenomen zullen worden.

George Boellaard

Atelierbezoek en Nieuwjaarsborrel - januari 2012

Zaterdag 21 januari alweer vond er een tweetal atelierbezoeken plaats bij wel zeer prominente leden van de vereniging: Pol Bruys, Nico Boeijink en Rob Boekel. Het was een gecombineerd bezoek aan twee aan de Tingietersweg te Haarlem naast elkaar gelegen firma's, namelijk "Bruijs & Streep" (Restauratie en conservering van antieke meubelen, interieurs en houten objecten) en "Boeijink en Boekel" (Schilderijenrestauratie).

De zestien deelnemers (waaronder de drie gastheren) aan deze middag verzamelden zich op kantoor bij Bruijs en Streep alwaar slijke koffie werd geschonken. Het kantoor bleek al snel te klein voor zowel een imposante collectie boeken, wat andere inventaris en alle bezoekers. Toen de hoop opgegeven was dat er nog meer ARA leden zouden komen werd dan ook snel aangevangen met een excursie door het pand.

ter linkerzijde iets groter, Pol Bruys (lid) ter rechterzijde Remko Streep (geen lid?)

Sinds 2005 zijn de heren Pol Bruijs en Remko Streep compagnons, nadat de heer Streep al eerder in loondienst was geweest bij Bruijs. Hun atelier is ruim, goed geoutilleerd, maar op plaatsen zeer vol gestouwd met grote hoeveelheden voorraden van vooral oud hout. Er is zelfs een ruimte aanwezig die ingericht is voor metaalwerk; de reconstructie van sleutels, scharnieren en ander beslag dat zo nodig is bij meubelrestauratie: "Een uit de hand gelopen hobby" noemde Pol het, meen ik mij te herinneren. Maar juist de overdaad maakt veel indruk; het betreft zonder twijfel de oogst van een leven dat met grote beroepsernst is doorgebracht. Het werk dat onderhanden is, heeft dan ook niveau, met als pièce de résistance de opdracht om de deuren van het Teylers Museum onder handen te nemen. Niet zomaar het functionele herstellen of vervangen van de deuren van een gebouw, maar een echte restauratie. Zo worden originele onderdelen slechts plaatselijk versterkt of vervangen. Het is Bruys en Streep wel toevertrouwd. Over andere, meer gebruikelijke restauraties aan bijvoorbeeld een linnenkast en een staande klok wordt door de aanwezige meubelrestauratoren met verstand van zaken geïnformeerd. Pol Bruys blijkt een restaurator te zijn die met grote achtergrondkennis zijn handelswijze kan verklaren. Het atelier en de getoonde vakkennis laten alle aanwezigen een beetje stil worden.

Tijd om te verkassen. Naar een niet minder indrukwekkende omgeving. Op nummer 87 zit de firma Boeijink en Boekel. De inrichting van dit atelier is uit de aard der zaak natuurlijk anders. Meer ruimtelijk. Dat komt natuurlijk omdat het om schilderijen gaat. Wie als schilderijenrestaurator, zoals ik ben, nog omviel van een overweldigend gevoel van mysterieus vakmanschap bij de burens, gaat bij Boeijink en Boekel plat voor de ietwat nuchtere, maar zeer vakmatige manier waarop hier het restaureren benaderd wordt. Nico Boeijink en Rob Boekel voldoen zonder enige twijfel aan de hoogste normen die voor het restaureren gelden. (Net als Bruijs en Streep trouwens, maar dit terzijde.)

Ter linkerkzijde de heer Boeijink, aan het werk op een schilderij van Armando. De heer Boekel is zó bescheiden, dat er op het hele internet van hem geen afbeelding te vinden valt.

Ook in dit atelier was werk van grote culturele waarde aanwezig. Ondermeer een schitterend in de buitenlucht gesitueerd 17e eeuws groepsportret en een prachtig topografisch schilderij van het beleg van Alkmaar. Bijzondere indruk maakte een tweetal bij elkaar horende portretten geschilderd door Maerten van Heemskerck (1498 -1574). Interessant omdat de twee schilderijen in zo'n verschillende toestand verkeerden. Een van de panelen was ingelegd in een nieuw paneel, het andere niet. Het leidde tot interessante gesprekken, waarbij sommige leden de orthodoxe positie innamen en anderen (waaronder ik) zich meer rekkelijk toonden en het wegwissen van oude sporen vergoelijkten. Een tijdsgebonden procedure, die op zichzelf beschouwd ook weer een vertoon van vakmanschap was. Zij het dan dat deze manier van ingrijpen in het huidige tijdsgewricht uit den boze is, laat dat duidelijk zijn. Ach, de restauratie ethiek, zij zal een bron van discussie blijven tot het einde der tijden. De kwaliteit van de schilderijen stond echter buiten kijf, evenals de restauratie waaraan zij nu onderworpen worden.

Onderwijl begonnen zich groepjes te vormen. Het plenaire aspect verdween. Ik trok mij terug om hapjes te maken. In foie gras was voorzien, evenals luxe prosciutto en goede paté, rilette en verscheidene kazen. Met wat brood er bij viel het uitstekend te verteren. Wijn en fris werden door de vereniging verstrekt. Al met al een geslaagde voorjaarsborrel. Rest de vraag waarom U niet allemaal gekomen bent: **leerzaam** en gezellig...

George Boellaard

Algemene Ledenvergadering 2012

Dat de in januari toegezegde tussentijds ledenvergadering (medio mei) niet is doorgegaan heeft ook te maken met de perikelen en de drukte binnen het bestuur. Een van de redenen om zo'n tussentijds ALV te houden was de ervaring van de ALV van 2011. Er gebeurt zoveel in onze branche en binnen onze vereniging dat de agenda toen te lang en te intensief bleek. Om dit beter 'behapbaar' te maken wilde het bestuur dit spreiden. Helaas is dat niet van de grond gekomen. Edoch ligt het in het stellige voornemen van het bestuur om de ALV 2012 (medio oktober) nóg beter voor te bereiden en zo beknopt mogelijk te houden. Wij willen meer ruimte laten voor discussie en ontmoeting. Het zal wederom geschieden in het mooie en centraal gelegen Flehite Museum te Amersfoort. Deze keer zal de ruimte waar wij onze ALV mogen houden wat kleiner en minder 'formeel' zijn.

Het bestuur heeft nog geen definitieve datum vastgesteld. Dit heeft eveneens te maken met het zoeken naar een combinatie van 'de restauratoren dag' en de ontwikkelingen op korte termijn bij zowel het RR als RN. Uiteraard zult U op tijd worden geïnformeerd over de datum en over de te behandelen onderwerpen. Wij hopen dat U alvast rekening houdt met deze aankomende ALV en, net als vorig jaar, in grote getale aanwezig zult zijn. Ook dit jaar zijn er spannende ontwikkelingen te bespreken en belangrijke besluiten te nemen.

Erick Douwes

Studiebezoek open dag RCE

Erick Douwes en ik zijn eind maart op de open dag van het RCE te Amersfoort geweest. Het was een interessante en zinvolle middag.

Onder andere hebben we gesprek gehad met de restaurator van het RCE, Zeph Bender, over dit zwaar beschadigde maar historisch interessante familiestuk. Wat is ermee gebeurd? Door wie is het zo aan stukken gesneden? En waarom is het hoofd van de centrale figuur weggesneden? Wie was het? Wat is het verhaal hierachter? Maar ook: moet het perse weer volledig en netjes gerestaureerd worden? Of is DIT het zichtbare verhaal erachter en zou het – hooguit gefatsoeneerd – juist zo moeten blijven?

Verder hebben we interessante lezingen gehoord over de steeds breder wordende blik op cultureel erfgoed. Niet slechts 'het behoud' is nog de enige prioriteit, maar zaken als museale herbestemming, waardstelling, publieksparticipatie, risicomanagement, veiligheid, financiële prioriteiten van kunstwerken, zowel roerend als onroerend, worden tegenwoordig dynamischer benaderd. Een realistischer kijk op instandhouding van cultureel erfgoed, oftewel "Raakvlakken in denken en doen" was het thema van deze open dag.

Op de kennismarkt o.a. een handig en zeer effectief Usb microscoopje gezien, de Dino-Lite. De kosten variëren van €195,- tot €700,- afhankelijk van de uitvoering, vergroting en extra's. Het apparaatje is superlicht (100 gram) en kan direct aangesloten worden op Pc of Laptop. Het vergroot van 14 tot 70 keer en je maakt met één klik een foto. Erg zinvol voor het onderzoeken van verflagen, signaturen, houtnerven, textielvezels, papier, enz. (zie: www.dino-lite.eu).

Het bijhouden van beroepsinhoudelijke ontwikkelingen op het gebied van restauratie en kunstbeheer zowel als netwerken voor ARA zijn zaken waar Erick en ik ons mee hebben bezig gehouden.

Renate Postma

Lessen artisaanaal houtsnijden

ATELIER MAARTEN ROBERT

september oktober november - januari februari maart

In september van dit jaar start ik met het geven van lessen in mijn vak. Het wordt tijd want de vraag wordt mij regelmatig gesteld. De lessen zijn bedoeld voor geïnteresseerden met basiskennis van houtbewerken die zich willen bekwalen in het houtsnijden. Ook enthousiastelingen zijn welkom. Plezier staat voorop. Kunnen tekenen is wel een aanbeveling. De lessen worden gegeven in mijn atelier te Heemstede. Er is plaats voor maximaal 4 personen zodat ik iedereen veel aandacht kan geven. Het programma ziet er als volgt uit:

- Slijpen en onderhouden van de gutsen.
- Tekenen, ontwerpen eigen werkstuk.
- Kiezen van houtsoort en uitvoeren van het ontwerp.
- Afwerktechnieken.

Naast het praktijkgedeelte wordt er ook aandacht besteed aan ornamentiek en stijlkenmerken

De lessen worden gegeven op de zaterdag, te beginnen op 8 september.

Lestijden: 10 uur tot 12.30 - Lunch - 13 uur tot 15 uur

Men dient zelf te zorgen voor een set van minimaal 10 gutsen en een flessenhamer. De meest gangbare maten en modellen van bijv. het merk Pfeil kan ik u toezenden. Ook een eigen wetsteentje (gladde Arkansas) is handig. Verder een goed tekenpotlood en een schetsboek van 36 x 48 cm

Kosten:

De kosten van 10 lessen bedragen: € 800,-

Dit is incl. de lunch en exl. Materiaal (hout)

Bij grote belangstelling denk ik er over een tweede groep lessen te starten op de vrijdag.

U bent van harte welkom.

Maarten Robert

telefoon: 0235422262

maartenrobert@gmail.com

www.robertcarvings.nl

Secretariaat A.R.A. Nederland:

Drs. G. Boellaard

Vogelenzangstraat 34

1058 ST Amsterdam

email: g.boellaard@chello.nl

Website A.R.A. Nederland: www.aranederland.nl

Ook op LinkedIn heeft ARA een groepsaccount aangemaakt.

Als U member van LinkedIn bent, kunt U zich aanmelden bij deze groep:

www.linkedin.com zoek bij 'groepen': "Art Restorers Association Netherlands A.R.A."